

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Postboks 325
1502 MOSS
Norge

Vår saksbehandler
Vidar Kapelrud

Vår dato
15.11.2021
Deres dato

Vår referanse
21/00284-7
Deres referanse

Akershus Bondelag - innspill til utkast til forvaltningsplan for rovvilt i region 4

Akershus Bondelag mottok e-post fra Statsforvalteren i Oslo og Viken den 1. oktober 2021 vedlagt utkast til forvaltningsplan for store rovdyr i rovviltregion 4 - med mulighet til å gi innspill innen 15. november. Akershus Bondelag har også sendt utkastet til sine lokallag for innspill. På denne bakgrunn av dette ønsker vi å komme med følgende innspill i den kommende prosessen.

Rammer for rovviltforvaltningen

Vedtatte bestandsmål

Under behandling av Meld. St. 21 (2015–2016) *Ulv i norsk natur*, vedtok Stortinget et bestandsmål på 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger. Ynglinger i grenserevir skal telle med på en faktor på 0,5 (Innst. 330 S (2015–2016)). Flertallet i energi- og miljøkomiteen sier følgende i samme innstilling: «*Flertallet har merket seg at det har vært diskusjoner om ynglinger helt eller delvis utenfor ulvesonen skal telles med i bestandsmålet. Flertallet legger derfor til grunn at også ynglinger utenfor ulvesonen telles med. Flertallet har merket seg at bestandstallet har vært innenfor dette intervallet siden 2009.*»

Akershus Bondelag mener at komiteens flertallsmerknad, som viser til intervallet, betyr at bestandsmålet er å anse som et mål med både minimums- og maksimumsbestand.

Todelt målsetting – det skal fortsatt være mulig å drive med beitedyr innenfor ulvesona.

Den todelte målsettingen i rovviltpolitikken er gitt av Stortinget, særlig gjennom behandlingen av St. meld. nr. 35 (1996-1997) *Om rovviltforvaltning*, St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* og i rovviltforliket 2011 (Representantforslag 163 S (2010-2011)).

I Innst. S. nr. 301 (1996-97) til St. Meld. nr. 35 (1996-97) *Om rovviltforvaltning* uttaler komiteen følgende: «*Komiteen vil understreke at vi må ha et todelte mål som samtidig sikrer et aktivt jordbruk med muligheter til å utnytte beiteressursene i utmarka til sau og rein. Dette betyr at rovviltforvaltningen må håndteres på en slik måte at det kan drives forsvarlig rein- og sauedrift innenfor akseptable økonomiske rammevilkår. Dette innebærer ei differensiert forvaltning som tar hensyn til både viktige beiteområder og det at rovdyra skal overleve i norsk fauna i framtida.*»

Den todelte målsettingen ble videreført i Stortingets behandling (Innst. S. nr. 174 (2003-2004)) av St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* der det står at «*Komiteen vil understreke at den todelte målsettingen skal opprettholdes, og mener at det fortsatt skal være mulig med levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt.*»

I rovviltforliket 2011 (Representantforslag 163 S (2010-2011)) står følgende: «*Dyr på utmarksbeite har mange positive kvaliteter, og det er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket*

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Hvamsvegen 696 , 2165 HVAM, Tlf: +47 63 90 44 40
Besøksadresse: Hvamsvegen 696 , 2165 HVAM
Bankkonto: 8101.05.12891, **Org.nr.:** 985063001 MVA
akershus@bondelaget.no, <http://www.bondelaget.no/akershus>

Bankkonto: 8101.05. 91392
Org.nr: 939678670

i områder med rovvilt. Forlikspartene viser til den todelte målsettingen etter rovviltforliket fra 2004, og at utfordringen ligger i å ivareta begge deler uten at konfliktene mellom dem blir større enn nødvendig. Det er et mål at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Rovdyrforvaltningen må baseres på en politikk der hensynet til å sikre overlevelse til alle de store rovviltartene i norsk natur må kombineres med en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet innenfor den todelte målsettingen.»

Akershus Bondelag vil peke på at det er nevnt i rovviltforliket i 2011 at er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. I den kommende forvaltningsplanen må man presisere tydelig at den todelte målsettingen også gjelder innenfor ulvesona.

Bestandsnivå og uttak av rovvilt

Sikkert tallgrunnlag foran vedtak om kvote

Slik det er i dag forvaltes ulven etter tellinger som er gjort foregående vinter, altså før en vet resultatet av sommerens ynglinger. Dette gjøres på grunn av at man er avhengig av sporsnø, men gjør at opererer med gamle bestandstall, og at man ved uttak opplever at tallene ikke stemmer. Dette blei godt eksemplifisert vinteren 2021 ved at man fant flere individer enn beslutningsgrunnlaget tilsa ved uttak av Aurskogreviret. Videre viste DNA-analyser at to ulv som blei felt ikke tilhørte dette reviret. Det er viktig med så presis forvaltning som mulig. Dette er selvfølgelig avhengig av samarbeidet man har med publikum for å få inn prøver og observasjoner, samt at man har ressurser til å analysere og publisere resultater.

Akershus Bondelag er av den oppfatning at publikums observasjoner og tallgrunnlaget er så likt som mulig, slik at man i størst mulig grad kan stole på tallene som blir publisert. Da vil også de som skal ta beslutningene i rovviltnemnda kunne gjøre vedtak på riktigst mulig grunnlag.

Akershus Bondelag mener -som nevnt innledningsvis - at ulvebestanden skal forvaltes slik at den ligger innenfor bestandsmålet.

Vi mener derfor at vedtaket som rovviltnemndene i region 4 og 5 gjorde i 2021 om å ta ut fire flokker (Mangen, Rømskog, Hornmoen og Bograngen) var riktig.

Akershus Bondelag forventer at rovviltnemndenes vedtak, blir stående i den videre behandlingen av fastsetting av kvote for lisensfelling av ulv i ulvesonen i 2022.

Gaupe

Jevnaker og Lunner er landbrukskommuner med utstrakt bruk av utmarksbeite. I disse kommunene slippes årlig over 4.000 søyer og lam, og ca. 1.500 storfe på utmarksbeite. Verdien av utmarksbeitet på Hadeland (Jevnaker, Lunner og Gran) er beregnet til ca. 10 millioner kroner årlig. Området Jevnaker og Lunner kommuner ligger i har historisk hatt mye gaupe. Akershus Bondelag ser med stor bekymring på at det kan bli et reservat for gaupe ettersom bestandsmålet på 6 ynglinger i rovviltregion 4 ikke er nådd. ***Dette kan potensielt gi store konflikter med beitenæringen i dette området, og en meget stor belastning på et relativt lite område i en rovviltregion. Derfor må skadefelling av gaupe kunne gjennomføres for å ta ut individer som gjentatte ganger gjør skade.***

Jerv

Sannsynligheten for å få besøk av jerv er høyest nord i regionen og da gjerne i skogområdene med fritt utmarksbeite øst og vest for Mjøsa inn mot Innlandet. Dette skjede i 2020, og da måtte lisensjakten avsluttes når jerven vandret inn i region 4.

Det må derfor settes en ramme på betinget skadefelling i regionen på i hvert fall inntil ett skadegjørende individ og en tilsvarende lisensfellingsskvote på ett dyr i de beiteprioriterte områdene utenfor ulvesonen.

Beitebruk

I kapitlet om beitebruk, side 17, refereres det til gjennomsnittlig tapsprosent i Akershus for året 2020.

I Eidsvoll Sankelags beiteområde har det imidlertid vært store rovdyrtap hvert år siden 2010 med unntak av 2019 og 2020. Men i 2021 har det igjen vært store rovdyrtap. Tabellen nedenfor viser årets tall for de to områdene som utgjør Eidsvoll Sankelag:

2021	Tapsprosent lam	Tapsprosent småfe total
Eidsvoll Sankelag Vest	3,7	2,7
Eidsvoll Sankelag Øst	26,1	18,5

Tall fra Organisert beitebruk for 2020 viser en samla tapsprosent for sau og lam på 4,4 %, for voksen sau 3,2 % og for lam 5,1 %.

Det er derfor åpenbart at gjennomsnittstallene tildekker lokale problemområder (som Eidsvoll Øst) der man må ha konkrete tiltak/virkemidler for å beholde beitebruken i utmarka.

Rovvilt og andre samfunnsinteresser

Under punktet om utmarksnæring og jakt bagatelliseres ulveproblematikken: Det skrives at «jegere og rettighetshavere kan til en viss grad kompensere for tilstedeværelse av ulv gjennom å endre jaktform og høstingsstrategi i elgforvaltningen». I frykt for å miste jakthunder til ulv kan man gå med hunden i bånd, altså bytte jaktform. Dette er veldig lite effektivt og gir en helt annen jaktopplevelse enn hva du får med en losende hund. Det er også foreslått rovviltavvisende vester som kan settes på hunden. Utfordringen med disse er at de lange piggene kan gjøre det vanskelig for hunden å ta seg frem i terrenget, i tillegg til at denne kun dekker rygg- og mageregion, mens et ulveangrep ofte vil være et bitt over nakken, slik at vesten har liten hensikt.

Merknader til mål og strategier

Under Overordnede strategier (s 28) har vi følgende merknad:
Strategi 2b mangler tiltak ved skadepotensial. Både økonomiske virkemidler og uttak må kunne iverksettes før skade for å forebygge.

- Vi foreslår ny tekst i strategi 2b:

b. tilby hensiktsmessige tiltak **ved skadepotensial** og når skader har oppstått

Geografisk differensiering og forvaltningsområder

Beiteprioriterte områder og rovviltprioriterte områder

Etter endringen av ulvesona i 2016 ble Ullensaker, tidligere Skedsmo, deler av Nes og tidligere deler av Sørum og Fet (Romerikssletta) tatt ut av ulvesona. På Romerikssletta er det omkring 3 500 sau og 4 500 storfe. Beiteene er i ganske stor grad ravinebeiter med karakter av utmark og i noen grad innmarksbeite, dels med avgrensning mot mindre vassdrag som på effektivt vis hindrer uønsket spredning av bufe.

Akershus Bondelag mener Romerikssletta må forvaltes som beiteprioritert område. Dette må også gjelde for Jevnaker og Lunner, samt områdene for de tidligere kommunene Røyken og Hurum som nå er en del av Asker kommune.

Fra side 30 beskrives det imidlertid **tre** forvaltningsområder.

Forvaltningsområde 1 - Områder med husdyr på fritt utmarksbeite

Strategier forvaltningsområde 1:

Under økonomiske virkemidler må det prioriteres midler til å ha fungerende hundeekvipasje(r) tilgjengelig lokalt for å ha i beredskap i sesongen.

Forslag nytt kulepunkt under økonomiske virkemidler:

- Fungerende hundeekvipasje(r) i beredskap lokalt i beitesesongen

Under uttak av rovvilt må skadefelling i lisensjaktperioden omtales. Selv om det fortsatt er lisensjakt etter beiteslipp så er ikke lisensjakt et egnet virkemiddel for å forebygge akutt skade

av ulv i beiteområdene ved beiteslipp. Da må det gis skadefelling slik at organisert jakt iverksettes via det offentlige skadefellingslaget med de nødvendige virkemidlene tilgjengelig.

Forslag endret ordlyd i kulepunkt 1 under uttak av rovvilt:

- Lav terskel for innvilgelse av skadefellingstillatelse i forhold til alle arter, **også i lisensjaktperioden**

Forvaltningsområde 2 - Romerikssletta og Hurumlandet: Vi tar sterk avstand fra at områdene definert som Romerikssletta sidestilles med ulvesonen når det gjelder disponering av økonomiske virkemidler. Vi tror at det da blir kort vei til også å forvalte **Uttak av rovvilt** som i ulvesonen – noe som **vil** innebære et regime med «Høy terskel for å innvilge skadefelling på ulv.». Det er uakseptabelt.

Vi går derfor imot deling av de beiteprioriterte områdene i to forvaltningsområder. Forvaltningsplanen for Region 4 må beskrive kun to forvaltningsområder – Ulvesonen og Beiteprioriterte områder.

Dersom det er ønskelig å allokere mer midler til gjerder til Romerikssletta og Hurumlandet kan det enkelt beskrives i tekst.

Ulvesonen

Akershus Bondelag mener at skadefelling av ulv skal kunne gjennomføres for å ta ut individer som gjentatte ganger angriper beitedyr, slik det er foreslått for gaupe (s. 32) i forvaltningsplanen. Vi støtter også Østfold Bondelags krav om at det også bør utstedes stående fellingstillatelse på ulv som gjør skade innenfor rovviltavvisende gjerde, og at familiegrupper som forvolder skade må prioriteres for uttak ved lisensfelling når bestandsmålet tillater dette.

Forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdepende tiltak

For å forhindre skade kan beitebrukere bl.a. søke om midler til å føre opp rovviltavvisende gjerder. Ordningen er imidlertid klart underfinansiert – og særlig i løpet av 2021 har materialkostnaden vokst betydelig. Kravet om at spenningen på gjerdet skal overvåkes daglig, og ikke minst arbeidet med å holde vegetasjonen unna, gjør at driftskostnadene også er betydelige. Akershus Bondelag støtter derfor **Østfold Bondelags krav om at tilskuddet til rovviltavvisende gjerder må dekke de faktiske kostnadene, både til oppsett og drift av gjerdene.**

Samordning av økonomiske virkemidler

Akershus Bondelag går tydelig mot at midler forhandlet frem gjennom jordbruksavtalen skal brukes til rovviltforebyggende tiltak. Jordbruksavtalemidler skal gå til å skape inntektsmuligheter for bonden, ikke til å betale for kostnader storsamfunnet har påført næringen. Rovviltforebyggende tiltak må finansieres over andre budsjett i staten.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Vidar Kapelrud
Organisasjonssjef

Jens Thori Kogstad
Fylkesleder Akershus Bondelag

Kopi: Christian Hillmann/Statsforvalteren i Oslo og Viken